

НАЦІОНАЛЬНИЙ СТАНДАРТ УКРАЇНИ

СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ БЕЗПЕКОЮ ТА ГІГІЄНОЮ ПРАЦІ

Вимоги
(OHSAS 18001:1999, IDT)

ДСТУ-П OHSAS 18001:2006

Видання офіційне

БЗ № 1 – 2006/24

Київ
ДЕРЖСПОЖИВСТАНДАРТ УКРАЇНИ
2007

ПЕРЕДМОВА

1 ВНЕСЕНО: Державне підприємство «Український науково-дослідний і навчальний центр проблем стандартизації, сертифікації та якості» (ДП «УкрНДНЦ») Держспоживстандарту України

ПЕРЕКЛАД І НАУКОВО-ТЕХНІЧНЕ РЕДАГУВАННЯ: О. Калита; Н. Приходько; В. Хмель (науковий керівник)

2 НАДАНО ЧИННОСТІ: наказ Держспоживстандарту України від 7 вересня 2006 р. № 273 з 2007–07–01 до 2009–07–01

3 Національний стандарт відповідає OHSAS 18001:1999 Occupational health and safety management systems — Specification (Системи управління безпекою та гігієною праці. Вимоги)

Ступінь відповідності — ідентичний (IDT)

Переклад з англійської (en)

3 УВЕДЕНО ВПЕРШЕ

Право власності на цей документ належить державі.
Відтворювати, тиражувати і розповсюджувати його повністю чи частково
на будь-яких носіях інформації без офіційного дозволу заборонено.
Стосовно врегулювання прав власності треба звертатися до Держспоживстандарту України.
Держспоживстандарт України, 2007

ЗМІСТ

с.

Національний вступ	IV
1 Сфера застосування	1
2 Нормативні посилання	1
3 Терміни та визначення понять	2
4 Елементи системи управління БіГП	3
4.1 Загальні вимоги	4
4.2 Політика БіГП	4
4.3 Планування	5
4.4 Впровадження та функціонування	6
4.5 Контроль та коригувальні дії	8
4.6 Аналіз з боку керівництва	10
Додаток А Відповідність між OHSAS 18001, ISO 14001:1996, ISO 9001:1994 та ISO 9001:2000	11
Додаток В Відповідність між OHSAS 18001, OHSAS 18002 та ILO-OSH:2001 Загальні вимоги до систем управління безпекою та гігієною праці	15
Бібліографія	19
Таблиця А.1 Відповідність між OHSAS 18001, ISO 14001:1996 та ISO 9001:1994	11
Таблиця А.2 Відповідність між OHSAS 18001, ISO 14001:1996 та ISO 9001:2000	12
Таблиця В.1 Відповідність між пунктами документів OHSAS та пунктами Загальних вимог ILO-OSH	17
Рисунок 1 Елементи успішного управління БіГП	3
Рисунок 2 Політика БіГП	4
Рисунок 3 Планування	5
Рисунок 4 Впровадження та функціонування	6
Рисунок 5 Контроль та коригувальні дії	8
Рисунок 6 Аналіз з боку керівництва	10
Додаток НА Порівняльна таблиця термінів та їх визначення	19

НАЦІОНАЛЬНИЙ ВСТУП

Цей стандарт є тотожний переклад OHSAS 18001:1999 Occupational health and safety management systems — Specification (Системи управління безпекою та гігієною праці. Вимоги), з поправкою № 1:2002 OHSAS 18001:1999/Amendment 1:2002.

Причиною створення стандарту стала нагальна вимога міжнародних організацій у сфері стандартизації щодо напрацювання єдиних вимог до систем управління безпекою та гігієною праці, а також гармонізації цих вимог з міжнародними та національними стандартами.

Між національними органами стандартизації — членами ISO і CEN та незалежними органами сертифікації не досягнуто згоди щодо національного стандарту Великобританії BSI OHSAS 18000 у категорії європейського чи міжнародного стандарту, а прийнято до використання у міжнародному суспільстві загальні стандарти серії OHSAS 18000.

У зв'язку з тим, що систему менеджменту охороною праці в цьому стандарті побудовано на ідентифікації та оцінюванні ризику небезпек виникнення нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань, і вона не відповідає прийнятій в Україні, зазначений стандарт прийнято як національний пробний стандарт ДСТУ-П OHSAS 18001, щоб проінформувати суб'єктів підприємницької діяльності, організації про прийняту у міжнародному суспільстві «Систему управління безпекою та гігієною праці» і визначення можливості та доцільності впровадження її (частково чи повністю) в умовах національної економіки та особливостей системи управління охороною праці, прийнятої в Україні.

Зауваження та пропозиції щодо можливості та доцільності впровадження в Україні системи управління безпекою та гігієною праці просимо надсилати до Інституту управління якістю Державного підприємства «Український науково-дослідний і навчальний центр проблем стандартизації, сертифікації та якості» (ДП «УкрНДНЦ») за адресою: 03115, м. Київ, вул. Святошинська, 2 та тел./факс 423–85–75, 459–60–83.

До стандарту внесено такі редакційні зміни: вираз «специфікація OHSAS» замінено на «цей стандарт», а позначення «OH&S» замінено на БіГП (безпечність і гігієна праці).

Структурні елементи цього національного стандарту: «Титульний аркуш», «Передмову», «Національний вступ», «Терміни та визначення понять», «Бібліографічні дані» — оформлено відповідно до вимог державної системи стандартизації України. Національне пояснення в тексті документа виділено рамкою.

До стандарту внесено поправку № 1, виділену в тексті подвійними рисками.

У додатку HA наведено порівняльну таблицю термінів та їх визначень. Міжнародні стандарти ISO 9001:2000, ISO/IEC Guide 2:1996, на які є посилання, чинні в Україні як:

ДСТУ ISO 9001:2001 «Система управління якістю. Вимоги»;

ISO/IEC Guide 2:1996 прийнято в Україні як ДСТУ 1.1:2001 «Національна стандартизація. Стандартизація та суміжні види діяльності. Терміни та визначення основних понять»;

ISO 14001:1996 замінено на ISO 14001:2004 та прийнято в Україні як ДСТУ ISO 14001:2006 «Системи екологічного керування. Вимоги та постанови щодо застосування».

Копії нормативних документів, на які є посилання, можна придбати в Головному фонді нормативних документів.

НАЦІОНАЛЬНИЙ СТАНДАРТ УКРАЇНИ

**СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ
БЕЗПЕКОЮ ТА ГІГІЄНОЮ ПРАЦІ**

Вимоги

**СИСТЕМЫ УПРАВЛЕНИЯ
БЕЗОПАСНОСТЬЮ И ГИГИЕНОЙ ТРУДА**

Требования

**OCCUPATIONAL SAFETY
AND HEALTH MANAGEMENT SYSTEMS**

Specification

Чинний від 2007-07-01

до 2009-07-01

1 СФЕРА ЗАСТОСУВАННЯ

Цей стандарт встановлює вимоги до «Системи управління безпекою та гігієною праці (далі — система управління БіГП, див. 3.11), щоб надати організації можливість контролювати ризики щодо БіГП та покращити свою діяльність. Він не встановлює специфічних критеріїв до ефективності БіГП та не надає докладних вимог для розроблення системи управління.

Вимоги цього стандарту може застосовувати будь-яка організація, яка намагається

а) створити систему управління БіГП, щоб усунути чи знизити ризик для працівників за наймом та інших зацікавлених осіб, які можуть піддаватись ризикам професійної небезпеки, пов'язаним з їхньою діяльністю;

б) впровадити, підтримувати в робочому стані та постійно вдосконалювати систему управління БіГП;

с) впевнитися в ступені її відповідності з встановленою політикою БіГП;

д) продемонструвати таке співвідношення іншим;

е) здійснити сертифікацію/реєстрацію системи управління БіГП зовнішньою організацією чи

ф) надати особисті визначення та декларацію відповідності цієї системи управління БіГП вимогам цього стандарту.

Всі вимоги цього стандарту призначені для включення в будь-яку систему управління БіГП. Ступінь застосування буде залежати від таких чинників, як політика організації в галузі БіГП, її дії та ризики.

Вимоги стандарту спрямовано більшою мірою на безпеку та гігієну праці, ніж на безпечність продукції та послуг.

2 НОРМАТИВНІ ПОСИЛАННЯ

Публікації, які надають інформацію чи настанови, наведено в бібліографії. За інформацією бажано звертатись до останніх видань. Особливу увагу треба звертати на

OHSAS 18002:2000 Occupational health safety management systems — Guidelines for the implementation of OHSAS 18001

BS 8800:1996 Guide to occupational health and safety management systems.

НАЦІОНАЛЬНЕ ПОЯСНЕННЯ
OHSAS 18002:2000 Системи управління безпекою та гігієною праці. Основні принципи виконання вимог OHSAS 18001
BS 8800:1996 Настанова для систем управління безпекою та гігієною праці.

3 ТЕРМІНИ ТА ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТЬ

У стандарті використано такі терміни та визначення:

3.1 нещасний випадок (*accident*)

Випадок, який призводить до смерті, погіршення гігієни праці, травм та інших втрат

3.2 аудит (*audit*)

Систематичний процес перевіряння для виявлення, чи відповідає діяльність та пов'язані результати із запланованими заходами та чи ефективно застосовуються ці заходи і придатні для проведення політики та досягнення організацією цілей (див. 3.9)

3.3 постійне вдосконалення (*continual improvement*)

Це процес вдосконалювання системи управління БіГП, щоб досягнути ефективного поліпшення загальної професійної безпеки та гігієни праці.

Примітка. Цей процес має відбуватися в усіх галузях одночасно

3.4 небезпека (*hazard*)

Джерело або ситуація, яка потенційно може призвести до травм або погіршення стану гігієни праці людини, завдавати шкоди власності, пошкоджувати навколишнє середовище робочого місця чи комбінація цього

3.5 ідентифікація небезпеки (*hazard identification*)

Процес встановлювання існування небезпеки (див. 3.4) та визначання її характеристик

3.6 інцидент (*incident*)

Подія, в результаті якої може виникнути нещасний випадок, або яка потенційно може призводити до нещасного випадку.

Примітка. Інцидент, в результаті якого не було погіршення стану гігієни праці людини, травм, ушкоджень або інших втрат, але який існував, також належить до цього визначення. Термін «інцидент» включає поняття «майже»

3.7 зацікавлені служби (*interested parties*)

Людина чи група людей, пов'язаних чи зацікавлених у впровадженні системи управління безпекою та гігієною праці в організації

3.8 невідповідність (*non-conformance*)

Будь-яке відхилення від чинних стандартів, встановлених порядків, процедур, інструкцій, робочих процесів системи управління тощо, що могло б безпосередньо чи опосередковано призвести до травми чи хвороби, пошкодження власності, погіршення середовища на робочому місці, комбінація всього цього

3.9 мета (*objectives*)

Ціль, якої організація хоче досягнути за період застосовування системи управління БіГП.

Примітка. Цілі треба визначати, де це можливо

3.10 безпека і гігієна праці, БіГП (*occupational health and safety, OH&S*)

Умови та чинники, які впливають на самопочуття працівників, що працюють за наймом, тимчасових працівників, контрактників, відвідувачів та будь-яких людей, які перебувають на робочому місці

3.11 система управління, БіГП (*OH&S management system*)

Частина загальної системи управління, яка полегшує управління ризиками БіГП, які пов'язані з діяльністю організації. Вона включає організаційну структуру, планування, види діяльності, процедури, робочі процеси та ресурси для розвитку, втілення, досягнення, аналізу та підтримання в робочому стані політики організації в галузі безпеки та гігієни праці

3.12 організація (organization)

Компанія, корпорація, фірма, підприємство, орган влади чи інша установа, їх підрозділи чи об'єднання з правами юридичної особи чи без них, громадські чи приватні або з іншими формами власності, які виконують самостійні функції і мають адміністрацію.

Примітка. Для організацій, що включають кілька функціональних підрозділів, окремий функціональний підрозділ також можна визначати як організацію

3.13 виконання (performance)

Результати, які можна виміряти щодо системи управління БіГП, пов'язані з контролем ризиків для гігієни праці та безпеки, що проводить організація, які базуються на політиці БіГП та цілях.

Примітка. Проведення вимірювань включає вимірювання діяльності БіГП та її результатів

3.14 ризик (risk)

Поєднання вірогідності та наслідку (наслідків) специфічної небезпечної події

3.15 оцінювання ризику (risk assessment)

Цілісний процес оцінювання ступеню ризику та вирішення питання можливості ризиків

3.16 безпечність (safety)

Звільнення від небажаних ризиків, завдання шкоди [ISO/IEC Настанова 2].

3.17 допустимий ризик (tolerable risk)

Ризик, зменшений до такого рівня, який організація може допустити, враховуючи її легальні обов'язки та власну політику в галузі професійної безпеки та гігієни праці.

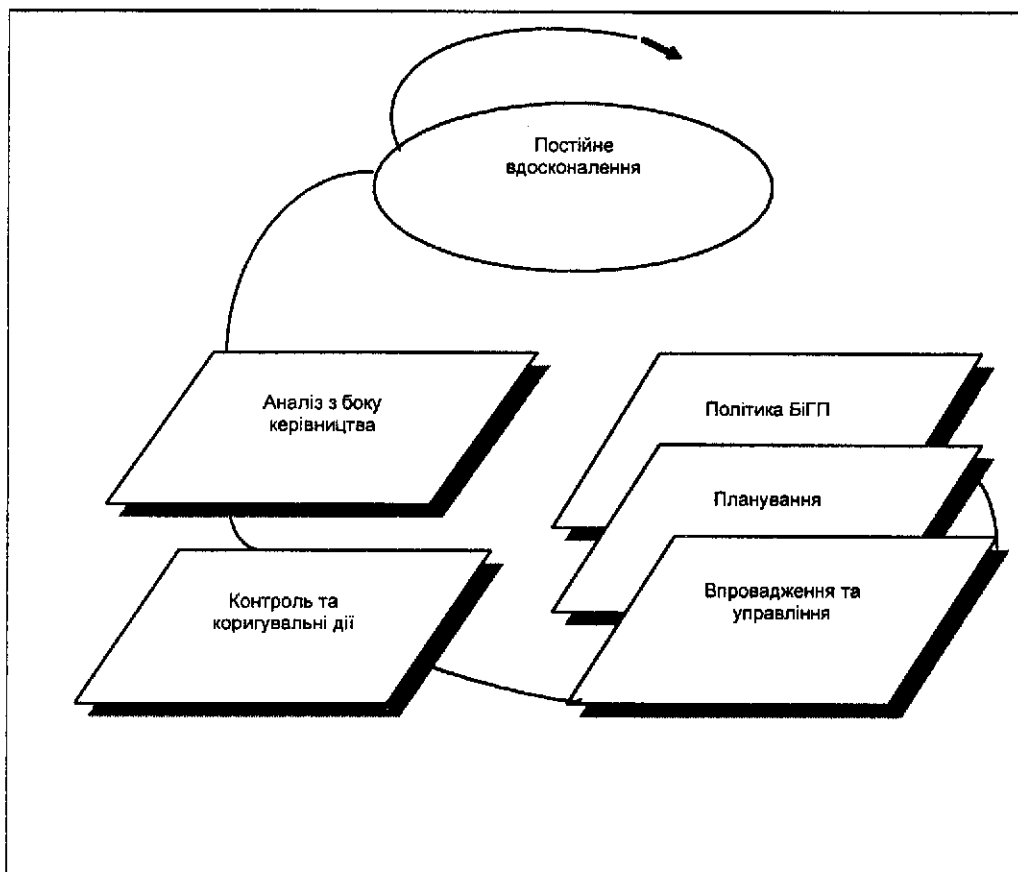
4 ЕЛЕМЕНТИ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ БіГП

Рисунок 1 — Елементи успішного управління БіГП

4.1 Загальні вимоги

Організація повинна розробити та підтримувати в робочому стані систему управління безпекою та гігієною праці, вимоги до якої наведено в розділі 4.

4.2 Політика БіГП

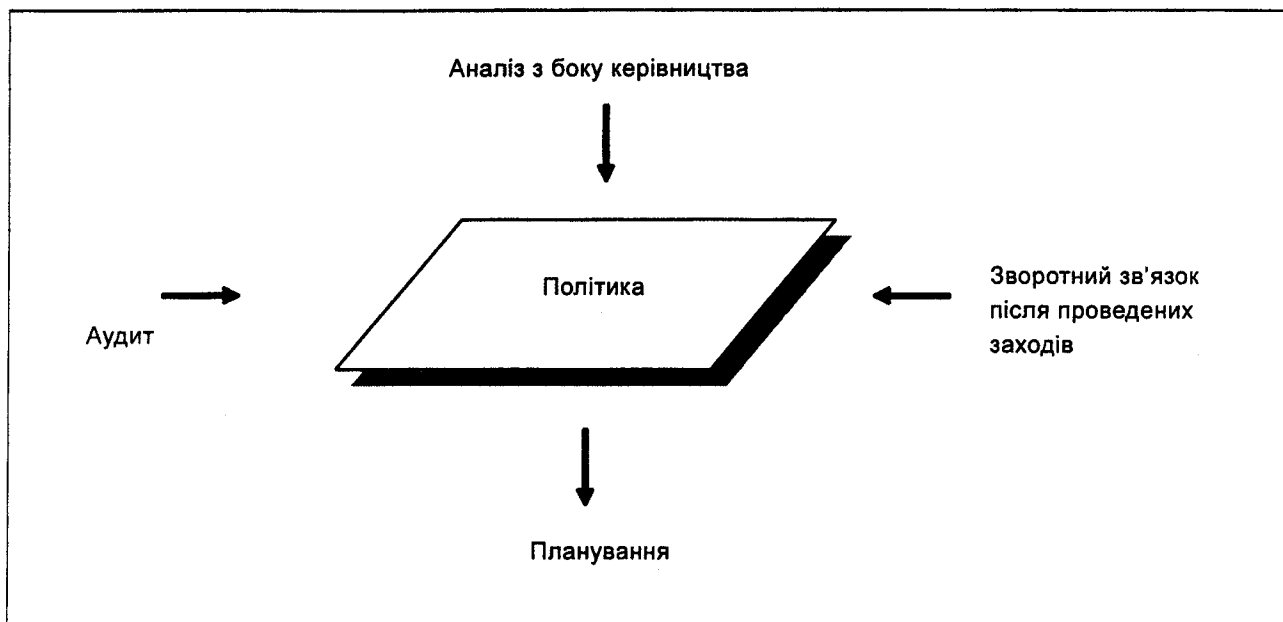

Рисунок 2 — Політика БіГП

В організації мають існувати політика безпеки та гігієни праці, санкціоновані вищим керівництвом організації, і чітко сформульовані загальні цілі безпеки та гігієни праці, а також зобов'язання щодо поліпшення в галузі безпеки та гігієни праці.

Політика має

- a) відповідати характеру та масштабу ризиків в галузі безпеки та гігієни праці організації;
- b) включати обов'язки щодо постійного вдосконалення;
- c) включати обов'язки, які відповідають чинному законодавству, а також іншим вимогам, з якими організація погоджується;
- d) бути задокументована, впроваджена;
- e) бути доведена до відома всього персоналу, щоб кожний працівник знав про свої обов'язки в галузі безпеки та гігієни праці;
- f) бути доступною для зацікавлених сторін;
- g) періодично піддаватися аналізу, щоб залишатися придатною для організації.

4.3 Планування

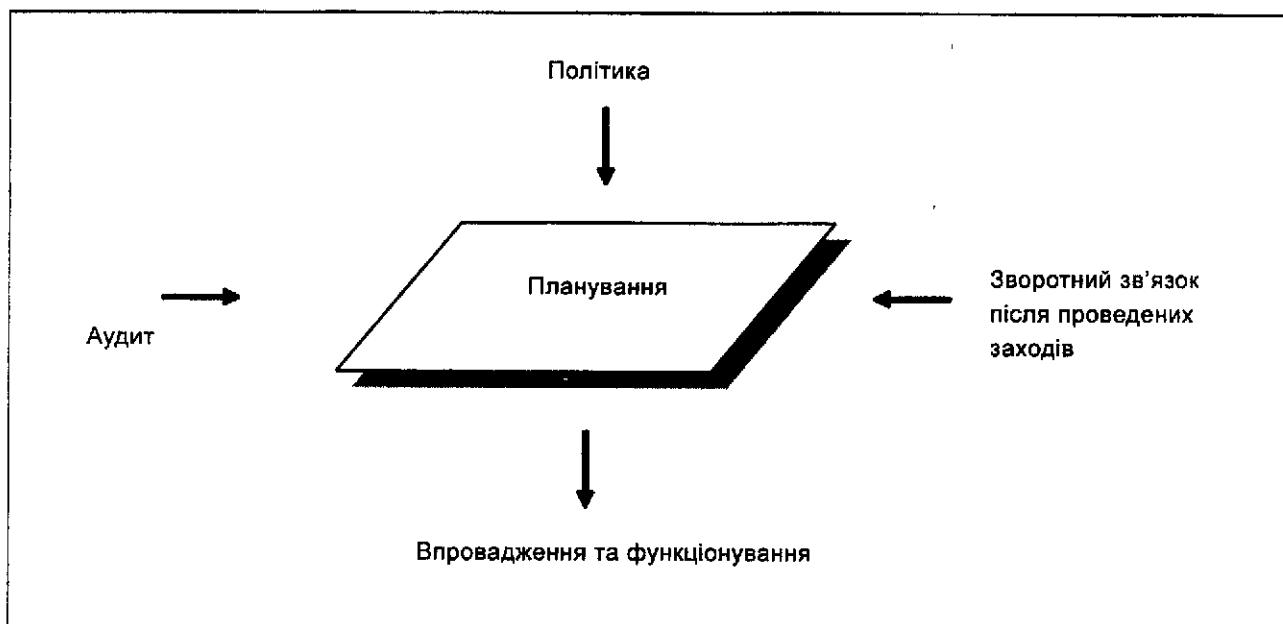

Рисунок 3 — Планування

4.3.1 Планування для визначення небезпеки, оцінки ризиків та управління ризиками

Організація повинна розробити та підтримувати в робочому стані процедури щодо визначення існуючих небезпек, оцінення ризиків та впровадження потрібних заходів управління. Це має охоплювати

- стандартні та специфічні види діяльності;
- діяльність усього персоналу, який має доступ до робочого місця (включаючи субконтракторів та відвідувачів);
- обладнання на робочому місці, яке використовують для роботи як цієї організації, так і інших.

Організація повинна забезпечувати можливість використання результатів проведеної оцінки та результати заходів з управління ризиками у разі встановлення цілей в галузі безпеки та гігієни праці. Дану інформацію треба документувати та актуалізовувати.

Методологія організації щодо визначення небезпеки та оцінки ризику має

- бути визначена щодо сфери використання, характеру та вибору визначеного часу так, щоб профілактичним заходам було надано пріоритет перед протидійними;
- забезпечити класифікацію ризиків та ідентифікацію тих, які треба ліквідувати, чи керуватися заходами, як визначено в 4.3.3 та 4.3.4;
- відповідати операційному досвіду та можливостям використовуваних засобів контролю ризику;
- забезпечувати вихідними даними для прийняття швидких рішень, визначення вимог, виявлення потреби у навчанні персоналу та/чи розробці заходів оперативного контролю;
- забезпечити моніторинг потрібних заходів щодо гарантії ефективності та своєчасного їх виконання.

Примітка. Для подальшого управління виявленням небезпеки, оцінки ризику та його аналізу див. OHSAS 18002.

4.3.2 Законодавчі та інші вимоги

Організація повинна встановити та підтримувати в робочому стані процедуру визначання та доступу до законодавчих чи інших застосованих до організації вимог в галузі безпеки та гігієни праці.

Організація повинна постійно актуалізовувати цю інформацію, доводити її (щодо юридичних чи інших вимог) до відома персоналу та зацікавлених осіб.

4.3.3 Цілі

Організація повинна встановити та підтримувати в робочому стані задокументовані цілі в галузі безпеки та гігієни праці для будь-якої функції та на кожному рівні в межах організації.

Встановлюючи та переглядаючи свої цілі, організація повинна враховувати свої легальні та інші вимоги, небезпечність та промислові ризики, технічні можливості, фінансові, робочі процеси, обов'язки в діловій сфері та думку зацікавлених осіб. Цілі мають відповідати вимогам політики в галузі промислової безпеки та гігієни праці, включаючи зобов'язання постійного поліпшення.

4.3.4 Програма(-и) управління БІГП

Організація повинна розробити та підтримувати в робочому стані програму(-и) системи управління БІГП для досягнення встановлених організацією цілей. Такі пункти треба документувати:

а) зазначені обставини та повноваження для досягнення цілей на кожному відповідному рівні організації;

б) засоби та шкала часу, ціль якої полягає в тому, щоб бути досягненими.

Програму(-и) управління БІГП потрібно регулярно аналізувати через запланований інтервал часу. Там де треба, в програму(-и) управління в галузі професійної безпеки та гігієни праці потрібно вносити поправки, відповідно до змін в сферах діяльності організації, продукції, послугах чи експлуатаційних умовах.

4.4 Впровадження та функціонування

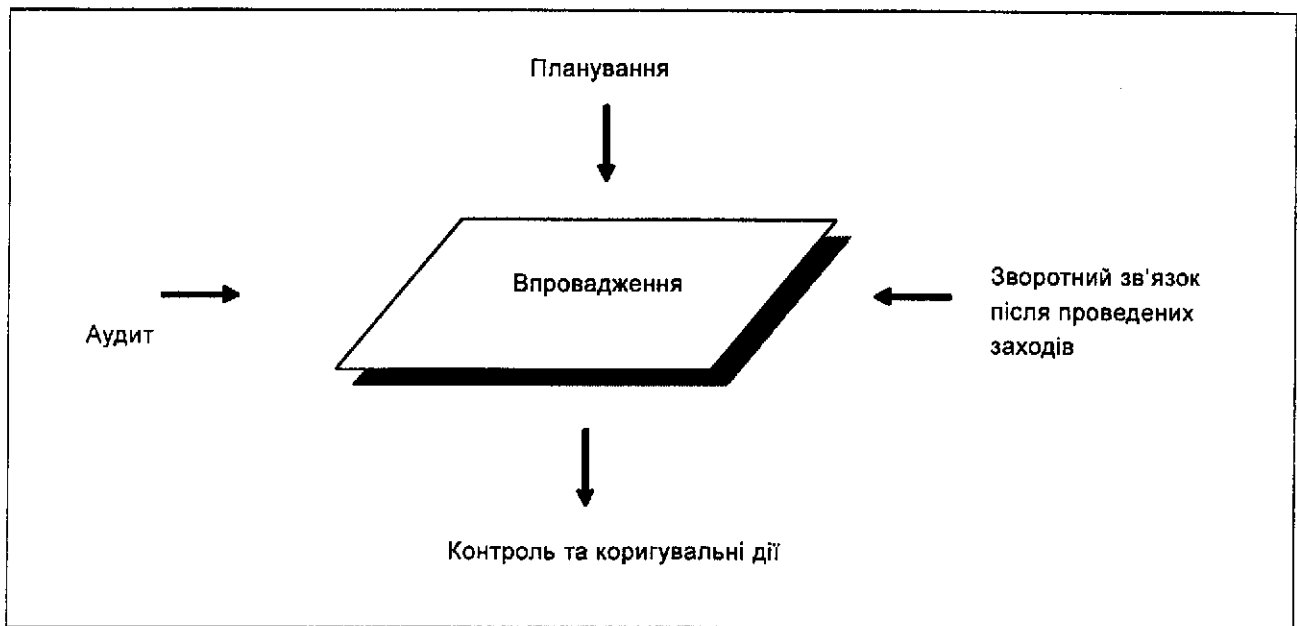

Рисунок 4 — Впровадження та функціонування

4.4.1 Організаційна структура та відповідальність

Ролі, обов'язки та повноваження персоналу, який керує, виконує та перевіряє різні види діяльності, що впливають на ризики в галузі управління БІГП, пов'язані з діяльністю організації, обладнанням та робочими процесами, треба визначати, документувати та доводити до відома робітників, щоб сприяти управлінню в галузі безпеки та гігієни праці.

Кінцеву відповідальність за безпеку та гігієну праці покладено на керівництво. Організація повинна визначити члена керівництва (наприклад у великій організації, правлінні, раді чи члена виконавчого комітету) з відповідальністю за забезпечення правильного впровадження системи управління безпеки та гігієни праці, а також для виконання вимог.

Керівництво повинно забезпечувати ресурсами, потрібними для впровадження, управління, вдосконалення та підтримки в робочому стані системи управління безпеки та гігієни праці. Під ресурсами мають на увазі людські, інтелектуальні, технологічні та фінансові ресурси.

Щоб призначити представника вищого керівництва, треба визначити роль, обов'язки та повноваження для

а) забезпечення розроблення та впровадження вимог до системи управління безпекою та гігієною праці та підтримання її в робочому стані відповідно до вимог цього стандарту;

б) забезпечення того, щоб доповіді щодо функціонування системи управління безпекою та гігієною праці надавалися вищому керівництву для аналізу та були основою для подальшого вдосконалення системи.

Все це, разом з відповідальністю керівництва, має демонструвати дії щодо постійного покращування показників БіГП.

4.4.2 Підготовка, обізнаність та компетентність

Персонал повинен бути компетентним для виконання завдань, які можуть впливати на БіГП на робочому місці. Компетентність треба визначати на основі відповідної освіти, підготовки та/чи виробничого досвіду.

Організація повинна розробити та підтримувати в робочому стані процедури, які забезпечують обізнаність працівників кожного відповідного рівня та посади про

— важливість дотримування політики та процедур в сфері БіГП, а також вимог до системи управління БіГП;

— наслідки їх трудової діяльності, дійсні та потенційні, безпеку і гігієну праці та переваги поліпшення роботи кожного працівника;

— їх ролі та обов'язки в досягненні відповідності політики процедурам в сфері БіГП, а також вимоги до системи управління БіГП, включаючи аварійну готовність та відповідні дії (див. 4.4.7);

— потенційні наслідки в разі відхилення від встановлених робочих процесів.

Процедури навчання персоналу мають враховувати різні рівні:

— відповідальність, здатність та обізнаність;

— ризик.

4.4.3 Консультація та обмін інформацією

Організація повинна мати процедури, які забезпечують доведення до відома персоналу інформації щодо безпеки та гігієни праці, а також процедури отримування інформації від персоналу та зацікавлених сторін.

Участь працівників та організацію консультацій треба задокументовувати та повідомляти про це зацікавленим службам.

Працівники повинні бути:

— залучені до процесів розроблення та аналізування політики та процедур для управління ризиками;

— проконсультовані, якщо відбуваються зміни, які впливають на безпечність робочого місця та гігієни праці;

— обізнані з документацією безпеки та гігієни праці;

— проінформовані про те, хто є їх представником з питань БіГП та спеціально призначеним представником вищого керівництва (див. 4.4.1).

4.4.4. Документація

Організація повинна розробити та підтримувати в робочому стані на паперовому чи магнітному носії інформацію, яка:

а) описує основні елементи системи управління та їх взаємодію;

б) забезпечує напрямок суміжної документації.

Примітка. Важливо, щоб цю документацію було зведено до мінімуму для ефективності та продуктивності.

4.4.5 Управління документацією та даними

Організація повинна розробити та підтримувати в робочому стані процедури перевіряння всіх потрібних документів та даних згідно з вимогами цього стандарту, щоб

- а) їх можна було знайти;
- б) вони підлягали періодичному аналізу, за потреби — виправленням, їх відповідність підтверджувала уповноважена особа;
- с) поточні версії відповідних документів та даних були доступні в усіх місцях, де виконують операції, які існують для ефективного функціонування системи БіГП;
- д) застарілі документи та дані швидко вилучали з усіх пунктів видань та використання для унеможливлення їх непередбаченого використання;
- е) архівні документи та дані, залишені на зберігання для юридичних чи інформативних цілей, було певним чином ідентифіковано.

4.4.6 Управління роботами

Організація повинна ідентифікувати операції та види діяльності, пов'язані з ідентифікуванням ризиків, де потрібно застосовувати контрольні заходи. Організація повинна планувати ці види діяльності, включаючи підтримання в робочому стані, щоб їх проводили у встановлених умовах

- а) розробленням та підтриманням в робочому стані задокументованих процедур, які охоплюють ситуації, коли їх відсутність могла б призвести до відхилення від політики та цілей БіГП;
- б) обговоренням процедур робочих критеріїв;
- с) розробленням та підтриманням в робочому стані процедур, які стосуються ідентифікованих ризиків щодо майна, обладнання, послуг, які закуповує та/чи використовує організація, доведенням до відома постачальників та дистриб'юторів відповідних процедур та вимог;
- д) розробленням та підтриманням в робочому стані процедур проектування робочого місця, технологічного процесу, пристроїв, механізмів, робочих процесів та організації роботи, включаючи їх пристосування до людських можливостей, для того щоб усунути чи скоротити ризики БіГП від їх джерела.

4.4.7 Готовність до аварійних ситуацій та реагування на них

Організація повинна розробити та підтримувати в робочому стані плани та процедури ідентифікування можливості та відповідної реакції на інциденти, нещасні випадки, аварійні ситуації, а також запобігання та скорочування можливих захворювань чи травм, які можуть бути з цим пов'язані.

4.5 Контроль та коригувальні дії

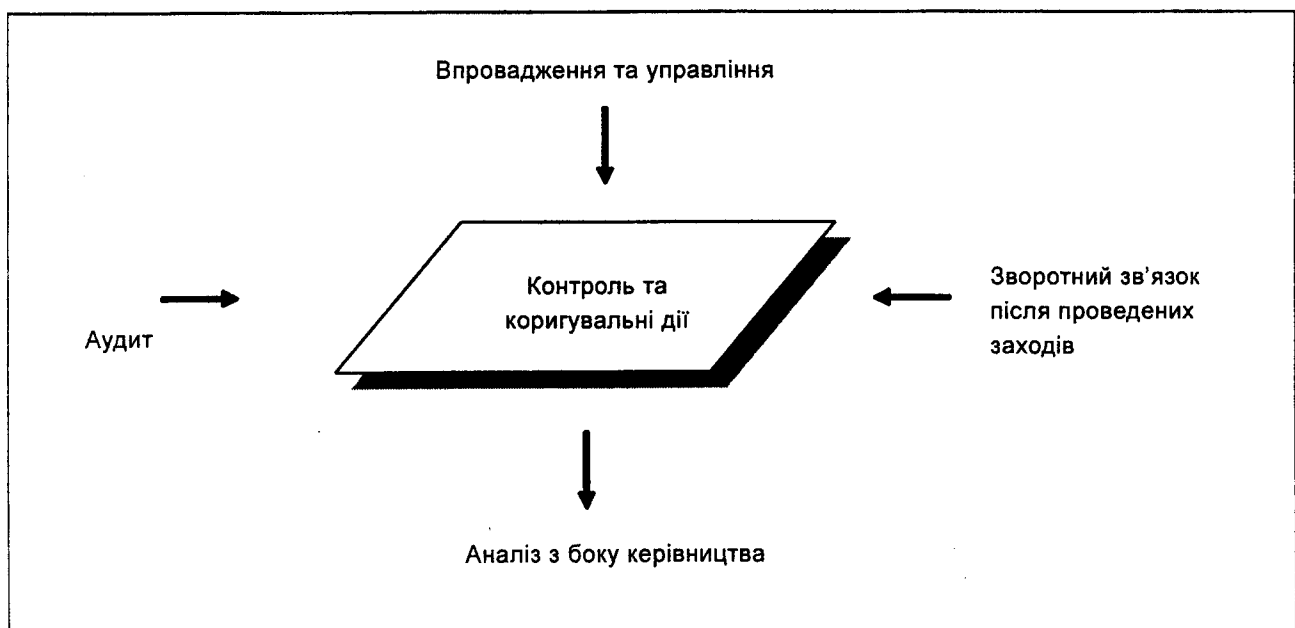

Рисунок 5 — Контроль та коригувальні дії

4.5.1 Вимірювання та моніторинг

Організація повинна розробити та підтримувати в робочому стані процедури моніторингу та змінювання функціонування системи на постійній основі. Ці процедури мають передбачати

- як якісні, так і кількісні вимірювання, відповідно до потреб організації;
- моніторинг в галузі діяльності організації безпеки та гігієни праці;
- попереджувальні зміни ефективності, які дають змогу відслідковувати відповідність програми операційним критеріям та вимогам законодавства;
- наступні зміни для моніторингу нещасних випадків, захворювань, інцидентів та інших показників, які не відповідають вимогам системи БіГП;
- реєстрацію даних, результатів моніторингу та вимірювання, достатню для наступного аналізу коригувальних та запобіжних дій;

Якщо для моніторингу та вимірювання потрібне обладнання, організація повинна створити та підтримувати в робочому стані процедури калібрування та технічного обслуговування цього обладнання. Записи щодо калібрування та обслуговування треба зберігати.

4.5.2 Інциденти, нещасні випадки, невідповідність, коригувальні та запобіжні дії

Організація повинна розробити та підтримувати в робочому стані процедури, які встановлюють відповідальність та повноваження для

- а) оброблення та дослідження
 - нещасних випадків;
 - інцидентів;
 - невідповідностей;
- б) того, щоб скорочувати наслідки, які виникають від інцидентів, нещасних випадків чи невідповідностей;
- с) ініціювання та виконання коригувальних та запобіжних дій;
- д) підтвердження ефективності вжитих коригувальних та запобіжних дій.

Ці процедури потребують, щоб всі викладені коригувальні та запобіжні дії перед їх впровадженням було проаналізовано з точки зору процесу оцінювання ризиків.

Будь яка коригувальна чи запобіжна дія щодо усунення причин, реальних чи потенційних невідповідностей, має враховувати значимість проблем та відповідати ризикам які виникають.

Організація повинна впровадити та реєструвати будь-які зміни в задокументованих процедурах, які є результатом коригувальних та запобіжних дій.

4.5.3 Реєстрація даних та управління записами

Організація повинна розробити та підтримувати в робочому стані процедури ідентифікування, підтримування та зберігання записів щодо БіГП, а також результатів аудитів та оглядів (аналізу).

Записи щодо БіГП мають бути розбірливими, такими які можна упізнати та простежити. Записи треба зберігати та утримувати в легкодоступному місці, захищати від пошкодження, зносу чи втрати. Потрібно встановлювати та документувати строк зберігання.

Внесення та зберігання записів має демонструвати відповідність вимогам БіГП.

4.5.4 Аудит

Організація повинна розробити та підтримувати в робочому стані програму та процедуру періодичного перевіряння системи управління, щоб

- а) визначити, наскільки система управління безпекою та гігієною праці
 - 1) відповідає запланованій схемі управління БіГП, включаючи відповідність вимогам цього стандарту;
 - 2) належним чином впроваджена та підтримується;
 - 3) ефективна в задоволенні вимог політики та досягненні зазначених цілей;
- б) аналізувати результати попередніх аудитів;
- с) інформація про результати аудиту надавалася керівництву.

Програма аудиту, включаючи будь-який графік, має базуватися на результатах оцінки ризику в процесі роботи організації та результатах попереднього аудиту. Процедури аудиту мають включати сферу застосування, частоту, методологію та компетентність, а також відповідальність персоналу, вимоги для аудиту та форму звіту про результати.

Там де можливо, аудит повинні проводити фахівці, незалежні від тих, хто безпосередньо відповідає за цю роботу.

Примітка. Слово «незалежний» не обов'язково означає сторонню для організації людину.

4.6 Аналіз з боку керівництва

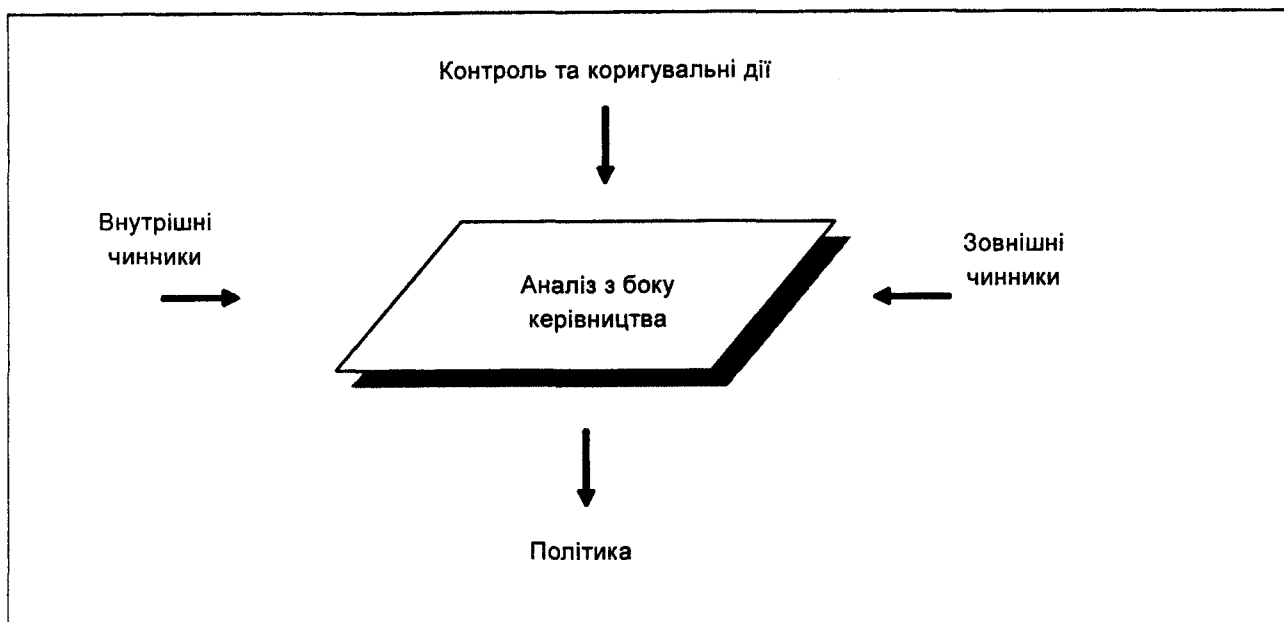

Рисунок 6 — Аналіз з боку керівництва

Вище керівництво організації повинно у встановлені проміжки часу аналізувати систему управління БіГП, щоб забезпечити її постійну придатність, адекватність та ефективність. Треба переконатися, що зібрано всю потрібну інформацію, яка дає змогу провести аналіз належним чином. Цей аналіз треба документально оформлювати.

Аналіз з боку керівництва потрібно спрямовувати на можливі зміни в політиці, цілях та інших елементах системи управління БіГП, враховуючи результати проведеного аудиту системи, з урахуванням змін обставин та обставин постійного вдосконалення.

ДОДАТОК А
(довідковий)ВІДПОВІДНІСТЬ МІЖ OHSAS 18001, ISO 14001:1996,
ISO 9001:1994 та ISO 9001:2000

Таблиця А.1 — Відповідність між OHSAS 18001, ISO 14001:1996 та ISO 9001:1994

Пункт	OHSAS 18001	Пункт	ISO 14001:1996*	Пункт	ISO 9001:1994**
1	Сфера застосування	1	Галузь використання	1	Галузь використання
2	Нормативні посилання	2	Нормативні посилання	2	Нормативні посилання
3	Терміни та визначення понять	3	Визначення	3	Визначення
4	Елементи системи управління БІГП	4	Вимоги до системи управління навколишнім середовищем	4	Вимоги до системи управління якістю
4.1	Загальні вимоги	4.1	Загальні вимоги	4.2.1	Загальні положення (1-е речення)
4.2	Політика БІГП	4.2	Екологічна політика	4.1.1	Політика у сфері якості
4.3	Планування	4.3	Планування	4.2	Система якості
4.3.1	Планування для визначення небезпеки, оцінки ризиків та управління ризиками	4.3.1	Екологічні аспекти	4.2	Система якості
4.3.2	Законодавчі та інші вимоги	4.3.2	Законодавчі та інші вимоги	—	—
4.3.3	Цілі	4.3.3	Цілі та завдання	4.2	Система якості
4.3.4	Програма(и) управління БІГП	4.3.4	Програма(и) управління навколишнім середовищем	4.2	Система якості
4.4	Впровадження та функціонування	4.4	Впровадження та функціонування	4.2	Система якості
4.4.1	Організаційна структура та відповідальність	4.4.1	Організаційна структура та відповідальність	4.9	Управління процесами
4.4.2	Підготовка, обізнаність та компетентність	4.4.2	Підготовка, обізнаність та компетентність	4.1	Відповідальність керівництва
4.4.3	Консультації та обмін інформацією	4.4.3	Зв'язки	4.1.2	Організація
4.4.4	Документація	4.4.4	Документація системи управління навколишнім середовищем	4.18	Підготовка персоналу
4.4.5	Управління документацією та даними	4.4.5	Управління документацією	—	—
4.4.6	Управління роботами	4.4.6	Управління роботами	4.2.1	Загальні положення (без 1-го речення)
4.4.7	Готовність до аварійних ситуацій та реагування на них	4.4.7	Готовність до аварійних ситуацій та реагування на них	4.5	Управління документацією та даними
4.5	Контроль та коригувальні дії	4.5	Контроль та коригувальні дії	4.20	Статистичні методи
					—
					—

Кінець таблиці А.1

Пункт	OHSAS 18001	Пункт	ISO 14001:1996*	Пункт	ISO 9001:1994**
4.5.1	Вимірювання та моніторинг	4.5.1	Моніторинг та вимірювання	4.10 4.11 4.12	Контроль та випробування Управління контрольним, вимірювальним, та випро- бовувальним обладнанням Статус продукції за резуль- татами контролю та випро- бувань
4.5.2	Інциденти, нещасні випад- ки, невідповідність, коригу- вальні та запобіжні дії	4.5.2	Невідповідність, коригуваль- ні та запобіжні дії	4.13 4.14	Управління продукцією, яка не відповідає встановленим вимогам Коригувальні та запобіжні дії
4.5.3	Реєстрація даних та управ- ління записами	4.5.3	Інформаційні документи	4.16	Управління протоколами якості
4.5.4	Аудит	4.5.4	Аудит системи управління навколишнім середовищем	4.17	Внутрішні перевірки якості
4.6	Аналіз з боку керівництва	4.6	Аналіз з боку керівництва	4.1.3	Аналіз з боку керівництва
Дода- ток А	Відповідність між OHSAS 18001, ISO 14001:1996, ДСТУ ISO 9001:1994	Дода- ток В	Зв'язки між ДСТУ ISO 14001 та ДСТУ ISO 9001		—
Дода- ток В	Відповідність між OHSAS 18001, OHSAS 18002 та ILO-OSH:2001 «Загальні вимоги системи управління безпекою та гігієною праці»				
—	Бібліографія	Дода- ток С	Бібліографія	Дода- ток А	Бібліографія
—	(OHSAS 18002)	Дода- ток А	Настанова щодо застосу- вання елементів системи		—
<p>* Прийнято в Україні як ДСТУ ISO 14001:1997. ** Анульовано в Україні в зв'язку з прийняттям ISO 9001:2000 як ДСТУ ISO 9001:2001.</p>					

Таблиця А.2 — Відповідність між OHSAS 18001, ISO 14001:1996 та ISO 9001:2000

Пункт	OHSAS 18001	Пункт	ISO 14001:1996*	Пункт	ISO 9001:2000**
—	—	—	1. Вступ	0 0.1 0.2 0.3 0.4	Вступ Загальні положення Процесний підхід Зв'язок з ISO 9004 Сумісність з іншими систе- мами управління
1	Сфера застосування	1	Галузь використання	1 1.1 1.2	Сфера застосування Загальні положення Застосування
2	Нормативні посилання	2	Нормативні посилання	2	Нормативні посилання

Продовження таблиці А.2

Пункт	OHSAS 18001	Пункт	ISO 14001:1996*	Пункт	ISO 9001:1994**
3	Терміни та визначення понять	3	Визначення	3	Терміни та визначення
4	Елементи системи управління БіГП	4	Вимоги до системи управління навколишнім середовищем	4	Система управління якістю
4.1	Загальні вимоги	4.1	Загальні вимоги	4.1	Загальні вимоги
				5.5	Відповідальність, повноваження та інформування
				5.5.1	Відповідальність та повноваження
4.2	Політика БіГП	4.2	Екологічна політика	5.1	Зобов'язання керівництва
				5.3	Політика у сфері якості
				8.5	Поліпшення
4.3	Планування	4.3	Планування	5.4	Планування
4.3.1	Планування для визначення небезпеки, оцінки ризиків та управління ризиками	4.3.1	Екологічні аспекти	5.2	Орієнтація на замовника
				7.2.1	Визначення вимог щодо продукції
				7.2.2	Аналізування вимог щодо продукції
4.3.2	Законодавчі та інші вимоги	4.3.2	Законодавчі та інші вимоги	5.2	Орієнтація на замовника
				7.2.1	Визначення вимог щодо продукції
4.3.3	Цілі	4.3.3	Цілі та завдання	5.4.1	Цілі у сфері якості
4.3.4	Програма(и) управління БіГП	4.3.4	Програма(и) управління навколишнім середовищем	5.4.2	Планування системи управління якістю
				8.5.1	Постійне поліпшування
4.4	Впровадження та функціонування	4.4	Впровадження та функціонування	7	Випуск продукції
				7.1	Планування випуску продукції
4.4.1	Організаційна структура та відповідальність	4.4.1	Організаційна структура та відповідальність	5	Відповідальність керівництва
				5.1	Зобов'язання керівництва
				5.5.1	Відповідальність та повноваження
				5.5.2	Представник керівництва
				6	Управління ресурсами
				6.1	Забезпечування ресурсами
				6.2	Людські ресурси
				6.2.1	Загальні положення
				6.3	Інфраструктура
				6.4	Виробниче середовище
4.4.2	Підготовка, обізнаність та компетентність	4.4.2	Підготовка, обізнаність та компетентність	6.2.2	Компетентність, обізнаність та підготовка
4.4.3	Консультації та обмін інформацією	4.4.3	Зв'язки	5.5.3	Внутрішнє інформування
				7.2.3	Зв'язок із замовниками

Продовження таблиці А.2

Пункт	OHSAS 18001	Пункт	ISO 14001:1996*	Пункт	ISO 9001:1994**
4.4.4	Документація	4.4.4	Документація системи управління навколишнім середовищем	4.2 4.2.1 4.2.2	Вимоги до документації Загальні положення Настанова щодо якості
4.4.5	Управління документацією та даними	4.4.5	Управління документацією	4.2.3	Управління документацією
4.4.6	Управління роботами	4.4.6	Управління роботами	7.3.4 7.3.5 7.3.6 7.3.7 7.4 7.4.1 7.4.2 7.4.3 7.5 7.5.1 7.5.3 7.5.4 7.5.5 7.5.2	Розробляння Аналізування проекту та розробки Перевірка проекту та розробки Затверджування проекту та розробки Управління змінами в проекті та розробці Закупівля Процес закуповування Інформація щодо закупівлі Перевірка закупленої продукції Виробляння і надавання послуг Управління виробництвом та надаванням послуг Ідентифікація та простежуваність Власність замовника Зберігання продукції Затверджування процесів виробляння та надавання послуг
4.4.7	Готовність до аварійних ситуацій та реагування на них	4.4.7	Готовність до аварійних ситуацій та реагування на них	8.3	Управління невідповідною продукцією
4.5	Контроль та коригувальні дії	4.5	Контроль та коригувальні дії	8	Вимірювання, аналізування та поліпшування
4.5.1	Вимірювання та моніторинг	4.5.1	Моніторинг та вимірювання	7.6 8.1 8.2 8.2.1 8.2.3 8.2.4 8.4	Управління засобами моніторингу та вимірювальної техніки Загальні положення Моніторинг та вимірювання Задоволеність замовника Моніторинг та вимірювання процесів Моніторинг та вимірювання продукції Аналізування даних

Кінець таблиці А.2

Пункт	OHSAS 18001	Пункт	ISO 14001:1996*	Пункт	ISO 9001:1994**
4.5.2	Інциденти, нещасні випадки, невідповідність, коригувальні та запобіжні дії	4.5.2	Невідповідність, коригувальні та запобіжні дії	8.3 8.5.2 8.5.3	Управління невідповідною продукцією Коригувальні дії Запобіжні дії
4.5.3	Реєстрація даних та управління записами	4.5.3	Інформаційні документи	4.2.4	Управління протоколами
4.5.4	Аудит	4.5.4	Аудит системи управління навколишнім середовищем	8.2.2	Внутрішній аудит
4.6	Аналіз з боку керівництва	4.6	Аналіз з боку керівництва	5.6 5.6.1 5.6.2 5.6.3	Аналізування з боку керівництва Загальні положення Вхідні дані аналізування Вихідні дані аналізування
Додатки А та В	Відповідність між OHSAS 18001, ISO 14001:1996 та ISO 9001:1994	Додаток В	Відповідність між ISO 14001 та ISO 9001	Додаток А	Відповідність між ISO 9001:2000 та ISO 14001:1996
—	Бібліографія	Додаток С	Бібліографія	—	Бібліографія
—	(див. OHSAS 18002)	Додаток А	Настанова щодо застосування елементів системи	—	—
<p>*Прийнято в Україні як ДСТУ ISO 14001:1997. **Прийнято в Україні як ДСТУ ISO 9001:2001.</p>					

ДОДАТОК В (довідковий)

ВІДПОВІДНІСТЬ МІЖ OHSAS 18001, OHSAS 18002 ТА ILO-OSH:2001 ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ДО СИСТЕМ УПРАВЛІННЯ БЕЗПЕКОЮ ТА ГІГІЄНОЮ ПРАЦІ

В.1 Вступ

Цей додаток визначає ключову різницю між основними положеннями ILO-OSH Міжнародної Організації Праці та документами OHSAS, а також дає порівнювальну оцінку їх відмінних вимог.

Треба відзначити, що **ніяких суттєвих розбіжностей не виявлено.**

Відповідно ті організації, які застосовують систему управління БіГП, що відповідає OHSAS 18001, можуть бути впевнені, що їх система управління БіГП також буде сумісна з настановами, які містяться в Загальних вимогах ILO-OSH.

Таблицю відповідності між окремими пунктами документів OHSAS та відповідними пунктами ILO-OSH наведено в В.4.

В.2 Короткий огляд

Загальні вимоги ILO-OSH переслідують дві головні цілі:

а) допомагати країнам формувати національні структури, щоб впровадити систему управління безпекою та гігієною праці;

б) забезпечити окремі організації потрібною інформацією щоб включити елементи БіГП в їх комплексну структуру управління та політики.

OHSAS 18001 визначає вимоги системи управління БіГП, яка дає змогу організації управляти ризиками та поліпшувати свою роботу. OHSAS 18002 дає рекомендації щодо впровадження OHSAS 18001. Документи OHSAS відповідають розділу 3 ILO-OSH (Guidelines 3) «Системи управління безпекою та гігієною праці».

В.3 Детальний аналіз розділу 3 ILO-OSH Guidelines щодо його відповідності документам OHSAS

В.3.1 Сфера застосування

Загальні вимоги ILO-OSH стосуються працівників. Серія стандартів OHSAS призначена не тільки для працівників, але й інших зацікавлених сторін.

Визначення «Небезпека» в OHSAS 18001, 3.4: «джерело або ситуація, яка потенційно може призвести до погіршення гігієни праці, завдавати шкоди власності, пошкоджувати навколишнє середовище робочого місця чи комбінація цих чинників» є загальнішим, ніж визначення в Загальних вимогах ILO-OSH, яке було зосереджено тільки на можливості поранення чи завдання шкоди здоров'ю людини.

В.3.2 Моделі системи управління БіГП

Моделі, які відображають головні елементи системи управління БіГП прямо відповідають Загальним вимогам ILO-OSH та документам OHSAS.

В.3.3 ILO-OSH Розділ 3.2, Участь працівників

В Загальних вимогах ILO-OSH, підрозділ 3.2.4, рекомендовано: «роботодавець повинен гарантувати створення та ефективне функціонування комісії щодо гігієни праці та безпеки, а також визнання (згідно з національними законами та практикою) представників з питань гігієни праці та безпеки працівників».

OHSAS 18001 вимагає від організацій задокументувати та поширювати свої заходи, залучати ширше коло консультантів, тобто зацікавлених сторін (через ширшу сферу застосування документа). Цікаво, що Загальні вимоги ILO-OSH дають змогу організації відмовитися від вищезазначеного, якщо національні закони та практика не передбачають таких вимог.

В.3.4 ILO-OSH Розділ 3.3, Відповідальність та звітність

Загальні вимоги ILO-OSH рекомендують в 3.3.1 (h) створити програму щодо профілактики та оздоровлення. Документи OHSAS вимагають створення таких програм, якщо оцінка ризику організації чи системи або цілі управління БіГП потребували б їх.

В.3.5 ILO-OSH Розділ 3.4, Компетентність та навчання

Рекомендація підпункту 3.4.4 Загальних вимог ILO-OSH: «Навчальні послуги треба надавати всім працівникам безкоштовно. Навчання потрібно проводити (за можливості) у робочий час» — не є вимогою документів OHSAS.

В.3.6 ILO-OSH Розділ 3.10, Запобігання небезпечності, 3.10.1 Запобіжні та контрольні заходи

Загальні вимоги ILO-OSH рекомендують профілактичні та захисні заходи для управління небезпечністю та ризиками. Їх внесено до списку в порядку черги від 3.10.1 (а) усунення небезпеки/ризиків, до 3.10.1 (d) надавання персонального захисного обладнання (ПЗО).

Документи OHSAS не є настільки категоричними:

«Заходи щодо управління ризиками мають відображати принцип усунення небезпеки (де це можливо) який супроводжується, в свою чергу, зниженням ризику (зниженням вірогідності виникнення тілесних ушкоджень чи травм або зниження їх можливої тяжкості) з використанням персонального захисного обладнання (ПЗО) — як крайній захід».

Зверніть увагу на значення виноски «де це можливо».

Документи OHSAS також забезпечують детальнішою інформацією щодо виявлення небезпеки, оцінки ризиків та управління їми.

В.3.7 ILO-OSH Розділ 3.10.4, Постачання

Загальні вимоги ILO-OSH підкреслюють, що вимоги організації щодо безпеки та гігієни праці треба включати до специфікації постачання та оренди.

Документи OHSAS вимагають, щоб такі самі вимоги доводили до відома постачальника, але не визначають яким чином. Загальні вимоги ILO-OSH також передбачають, що національні закони та настанови потрібно визначати до процесу поставляння. В документах СУБіГП їх треба визначати під час оцінювання ризиків [див. OHSAS 18002, 4.3.1d(1) і].

В.3.8 ILO-OSH Розділ 3.10.5, Підрядні роботи

Загальні вимоги ILO-OSH визначають заходи, яких треба вживати для забезпечення того, щоб вимоги організації щодо забезпечення безпеки та гігієни праці застосовували підрядники (вони також передбачають короткий внесок заходів, потрібних для забезпечення їх виконання). Це допускає OHSAS.

В.3.9 ILO-OSH, Розділ 3.12, Контроль над виробничими процесами, пов'язаними з травмами, ушкодженнями, хворобами, інцидентами та їх вплив на безпеку і гігієну праці

Загальні вимоги ILO-OSH не потребують перегляду виправних чи превентивних дій з точки зору процесів оцінювання ризиків до їх виконання, оскільки їх зазначено в OHSAS 18001, 4.5.2 (d).

В.3.10 ILO-OSH Розділ 3.13, Аудит

В Загальних вимогах ILO-OSH наведено рекомендації щодо вибирання аудиторів. А документи OHSAS вимагають, щоб фахівці були незацікавленими та об'єктивними.

В.3.11 ILO-OSH Розділ 3.16, Неперервне вдосконалювання

Це окремий підрозділ в Загальних вимогах ILO-OSH. Цей пункт детально розглядає заходи, які треба брати до уваги, щоб досягти неперервного вдосконалювання.

Подібні заходи детально описано в усіх документах OHSAS, які не мають відповідного пункту.

В.4 Відповідність між пунктами документів OHSAS та Загальних вимог ILO-OSH

Таблиця В.1 — Відповідність між пунктами документів OHSAS та пунктами Загальних вимог ILO-OSH

Пункт	OHSAS	Пункт	Основні положення ILO-OSH
1	Сфера застосування	1.0	Цілі
2	Нормативні посилання	—	—
3	Терміни та визначення понять	—	—
4	Елементи системи управління БіГП	3.0	Системи управління безпекою та гігієною праці організації
4.1	Загальні вимоги	3.0	Системи управління безпекою та гігієною праці організації
4.2	Політика БіГП	3.1	Політика професійної безпеки та гігієни праці
4.3	Планування	3.7	Початковий огляд
		3.8	Системне планування, розвиток та виконання
4.3.1	Планування для визначення небезпеки, оцінки ризиків та управління ризиками	3.10	Запобігання небезпеці
		3.10.1	Попереджувальні заходи та контроль
		3.10.2	Управління змінами
		3.10.5	Укладання контракту
4.3.2	Законодавчі та інші вимоги	3.7.2	Початковий огляд
		3.10.1.2	Запобігання небезпеці
4.3.3	Цілі	3.8	Системне планування, розвиток та виконання
		3.9	Цілі професійної безпеки та гігієни праці
		3.16	Неперервне вдосконалювання

Кінець таблиці В.1

Пункт	OHSAS	Пункт	Основні положення ILO-OSH
4.3.4	Програма(и) управління БіГП	3.8	Системне планування, розвиток та виконання
4.4	Впровадження та функціонування	—	—
4.4.1	Організаційна структура та відповідальність	3.3 3.8	Відповідальність та звітність Планування системи, розвиток та виконання
4.4.2	Підготовка, обізнаність та компетентність	3.2 3.4	Участь працівника Компетентність та навчання
4.4.3	Консультації та обмін інформацією	3.2 3.6	Участь працівників Зв'язок
4.4.4	Документація	3.5	Документація системи управління безпекою та гігієною праці
4.4.5	Управління документацією та даними	3.5	Документація систем управління безпекою та гігієною праці
4.4.6	Управління роботами	3.10.2 3.10.4 3.10.5	Управління заміною Постачання Укладання контракту
4.4.7	Готовність до аварійних ситуацій та реагування на них	3.10.3	Запобігання та готовність до аварійних ситуацій, відповідні дії
4.5	Контроль та коригувальні дії	—	—
4.5.1	Вимірювання та моніторинг	3.11	Вимірювання та моніторинг
4.5.2	Інциденти, нещасні випадки, невідповідність, коригувальні та запобіжні дії	3.12 3.15	Контроль над виробничими процесами, пов'язаними з травмами, ушкодженнями, хворобами та інцидентами, їх вплив на безпеку та гігієну праці Коригувальні та запобіжні дії
4.5.3	Реєстрація даних та управління записами	3.5	Документація системи управління безпекою та гігієною праці
4.5.4	Аудит	3.13	Аудит
4.6	Аналіз з боку керівництва	3.14	Аналіз з боку керівництва

ДОДАТОК НА
(довідковий)

ПОРІВНЯЛЬНА ТАБЛИЦЯ ТЕРМІНІВ ТА ЇХ ВИЗНАЧЕННЯ

Терміни	Визначення за OHSAS	Визначення за ДСТУ
нещасний випадок	Випадок, який призводить до смерті, погіршення гігієни праці, травм та інших втрат	Непередбачений збіг обставин і умов, за яких заподіяно шкоду здоров'ю, або на-стала смерть людини (ДСТУ 2293–99 Охорона праці. Терміни та визначення основних понять)
небезпека	Джерело або ситуація, яка потенційно може призвести до травм або до погіршен-ня стану гігієни праці людини, завдавати шкоди власності, пошкоджувати навколиш-нє середовище робочого місця чи комбіна-ції цих чинників	Потенційне джерело шкоди
ризик	Поєднання вірогідності та наслідку (наслід-ків) специфічної небезпечної події	Імовірність заподіяння шкоди з ураху-ванням її тяжкості (ДСТУ 2293–99 Охорона праці. Терміни та визначення основних понять)

БІБЛІОГРАФІЯ

- 1 ISO 9001:2000 (ISO 9001:1994) Quality management systems — Requirements
- 2 ISO 14001:1996 Environmental management systems — Specification with guidance for use
- 3 ISO/IEC Guide 2:1996 Standardization and related activities — General vocabulary.

НАЦІОНАЛЬНЕ ПОЯСНЕННЯ

1 ISO 9001:2000 (ISO 9001:1994) Система управління якістю

2 ISO 14001:1996 Системи управління навколишнім середовищем. Склад та опис елементів і настанови щодо їх застосовування

3 ISO/IEC Guide 2:1996 Стандартизація та суміжні види діяльності. Загальний словник термінів.

УКНД 13.100

Ключові слова: безпека, нещасний випадок, аудит, постійне вдосконалювання, небезпека, ідентифікація небезпеки, інцидент, зацікавлені служби, невідповідність, цілі, безпека та гігієна праці, система управління професійною безпекою та гігієною праці, організація, виконання, ризик, оцінювання ризику, безпечність, допустимий ризик.

Редактор Д. Новік
Технічний редактор О. Касіч
Коректор Т. Нагорна
Верстальник Т. Мосієнко

Підписано до друку 12.06.2007. Формат 60 × 84 1/8.
Ум. друк. арк. 2,79. Зам. **1954** Ціна договірна.

Відділ редагування нормативних документів ДП «УкрНДНЦ»
03115, м. Київ, вул. Святошинська, 2